

Pressmeddelande

2025-09-08

NCC-rapport: Antalet bergtäkter minskar – riskerar bromsa samhällsutvecklingen

En ny nordisk rapport från NCC visar att Sverige och dess grannländer står inför en brist på ballastmaterial som sand, grus och sten. Materialbristen riskerar att bli en flaskhals för den gröna omställningen och annan viktig framtida samhällsutveckling.

– Samhällsutvecklingen och den gröna omställningen kräver enorma mängder ballastmaterial. För att inte riskera att bromsa utvecklingen och missa Sveriges klimatmål behöver man vidta viktiga åtgärder, som att införa obligatoriska materialförsörjningsplaner och en nationell strategi för långsiktig materialtillgång, säger Grete Aspelund, affärsområdeschef NCC Industry.

Rapporten, som omfattar hela Norden, visar att länderna tillsammans behöver nära tre miljarder ton mer ballast till år 2045 för att möta behoven i enlighet med respektive lands klimat- och utvecklingsmål. Det finns tillräckliga naturresurser, men utvinningen begränsas av ineffektiva tillståndsprocesser, bristande regional planering och låg återvinning.

Efterfrågan på ballast i Sverige förväntas öka med upp till 900 miljoner ton, eller 60 miljoner ton per år fram till år 2045*, en mängd som motsvarar att täcka en yta motsvarande Stockholms kommun med ett två meter tjockt grus- och stenlager. Samtidigt har antalet aktiva stenbrott i landet minskat med 39 procent på ett drygt decennium. Denna utveckling kommer, om inga åtgärder vidtas, att leda till materialbrist, förseningar i byggprojekt och ökade klimatutsläpp från transporter.

För att möta utmaningen föreslår NCC en kombinerad strategi inom tre områden:

- Underlätta ny utvinning genom effektivare och mer förutsägbara tillståndsprocesser.
- Öka återvinning och återanvändning av befintliga material genom tydligare regler och incitament.
- Optimera materialanvändningen genom smartare upphandling och tidig samverkan i byggprojekt.

Rapporten innehåller nio konkreta policyrekommendationer, bland annat nationella beredskapsstrategier, regional planering, digital transparens och klimatstyrd upphandling.

– Det här är inte bara en fråga om materialförsörjning – det är en strategisk framtidsfråga för hela Norden. Vi måste agera gemensamt och långsiktigt för att säkra tillgången till hållbara byggmaterial som är outhärliga för den fortsatta samhällsutvecklingen, säger Grete Aspelund.

[Ta del av rapporten och NCC:s rekommendationer här.](#)

**Enligt ett av de scenarier som presenteras i rapporten*

Fakta

- Ballast (sand, grus och sten) är ett av de mest använda byggmaterialen i Norden.
- Ballast är oundgängligt i bygget vägar, järnvägar, bostäder, energisystem och digital infrastruktur som krävs för klimatomställning, samhällsutveckling och ekonomisk tillväxt.
- Brist på ballast kan leda till förseningar, ökade utsläpp och försämrad resiliens.
- Antalet aktiva stenbrott i Sverige har minskat med från 1 750 år 2011 till 1 064 år 2023.
- Sverige, Norge, Danmark och Finland tillsammans behöver 2 750 miljoner ton mer ballast till år 2045.
- Efterfrågan på ballast i Sverige förväntas öka med upp till 900 miljoner ton, eller 60 miljoner ton per år fram till år 2045.

För ytterligare information, vänligen kontakta:

Amelie Winberg, presschef NCC Sverige, 0702-21 13 72, amelie.winberg@ncc.se,

NCC:s presstjänst: 08-585 519 00, press@ncc.se, [NCC:s Mediabank](#)

Om NCC. NCC är ett av de ledande byggföretagen i Norden. Som expert på att driva komplexa byggprocesser bidrar NCC till byggande som har en positiv inverkan på kunderna och på samhällets utveckling i stort. Verksamheten omfattar bygg- och infrastrukturprojekt, produktion av asfalt och stenmaterial samt kommersiell fastighetsutveckling. 2024 omsatte NCC ca 62 miljarder SEK och hade 11 800 anställda. NCC:s aktier är noterade på Nasdaq Stockholm.